لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکتر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، يو مختصر او جامع کتاب وليکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقريباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي ليکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه يوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځينو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طريقه او کيفيت ذکر کړی وو، خو دهغه اهميت او فضيلت ته به يي اشاره نه وه کړې، او ځينو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقيق کړی وو کوم ته چي يو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کي اړتيا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي يو مسلمان ته يي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پريښودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي لپاره مي داسي طريقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته يي ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١٤١٤/١/١هـ

يادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

له پیغمبر ﷺ څخه په صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمایي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

ترجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندي جوړ دی: (یدې) اقرار کول چي بیله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشته، او محمد ﷺ دالله پیغمبر دی، او لمونځ کول، او زکات ورکول، او روژه نیول، او دکعبي شریفي حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حدیث شریف داسلام پنځه ارکانو ته شامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بيله يو الله څخه بل هيڅوك دعبادت ور او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدايانو) نفي کوي چې بيله الله ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائكو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بيله الله څخه بل هيڅوك دعبادت ور او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چې (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبير* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت ور معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درېیو شیانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهیت توحید:

او هغه دادی چي یواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هیڅ ډول دا (عبادتونه) بیله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحید دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پیدا شویدي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ٥٦]

ترجمه: او ما پیریان او انسانان ندي پیدا کړي مګر ددي لپاره چي (یواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پیغمبران را لیږلي، او کتابونه یې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقیق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يو پيغمبر ليږلى وو (چې دوى ته امر وکړي پدې) چې تاسو (يواځې*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دى، نو کله چې دتوحيد معنى دا شوه: چې يواځې ښايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال څني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروى ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسې نور، نو دا په حقيقت کې* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چې (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادى چې انسان پدې اقرار وکړي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځـې* الله ﷻ (دمخلوقـاتو) پـيدا کونکـی، روزي ورکونکـی، ژونـد ببنونکـی، مـرګ راوسـتونکی، (دکائـناتو) پـالونکی، او داسـمانونو او ځمکـو څښتـن دی. او پدي سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چې الله ﷻ مخلوقات پـيدا کړيدي، تردې پوري چې په کومو مشرکينو کښې چې زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوی وو، هغوی هم پدي توحيد اقرار کاوه او ترينه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

ترجمه: (اې پيغمبره مشرکينو ته) ووايه چې څوك تاسو ته له آسمان او ځمکې نه روزي* درکوي؟ او څوك دغوږونو او سترګو مالك دی؟ او څوك ژوندی له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوك

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووایي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چي آیا تاسو (د الله څخه) نه ویریږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه یې په ښکاره انکار کړیدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یواځي* دتکبر او عناد په وجه یې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمایي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو یې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره یې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او یا پیغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کیفیت او څرنګوالي پوه شو، او یا یې بیان کړو، او بیله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او یو شان وګڼو، او یا یې په اصلي معنی کي تغیر راولو، او یا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّـهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډیر ښه او ښایسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څیر بل هیڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوریدونکی او ښه لیدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ويلو کي ددي (پورتنيو) دريو شيانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) په خوله سره ووايي او په معنى يي پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، يعني الله ته شريك پيدا نکړي، او يوائې هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقيقي مسلمان دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله سره ووايي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کي په هغې عقيده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله ووايي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووايي (بيا هم مسلمان نه بلل کيږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ويلو معنى داده: چي په هغه دين او رسالت باندي ايمان راوړو کوم چي محمد ﷺ دالله جل جلاله له جانبه موږ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی دی، او په کومو چي يې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چي يې منع کړېده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چي (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپيغمبر ﷺ دشريعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتيا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پيغمبر راغلی دی، چي ډير سخت او درونډ دی پر ده باندي هغه څه چي تاسو ته تکليف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چي دپيغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقیقت سره) هغه د الله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او د الله او د (هغه) دپيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چې په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد د الله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چې له ده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کې مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـالدارو خلکـو* د مـالونو څخـه اخيسـتل کـيږي او فقـيرانو او نـورو د زکـات مسـتحقو کسـانو تـه ورکـول کـيږي، او هغـه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکن دی، چـي پـه هغـه سره اجتماعـي لاسنيونه* او دافـرادو پـه مينځ کي يو له بل سره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځـي، او پدي شـکل سره يې فقـير او محـتاج لره په مـالدار سرې باندي دا حق ګرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:

الله جل جلاله فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّـيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ١٨٣]

تـرجمه: اې مومـنانو پـه تاسـو بـاندي روژه فـرض کـړې شويده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويريږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّه عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پرینبودل يي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمايي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او دکفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پرینبودل دي. او فرمايي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پرېښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یي حَسَن بللی دی).

لمونځ د اسلام بنیاد او اساس دی، او هغه د الله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه د خپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ د الله ﷻ سره د بنده د محبت لرلو، او د هغه د نعمتونو د قدر کولو علامه او نښانه ده، او د دې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له تولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي د معراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له تولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغــه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويرېږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله ﷻ پـه قـرآن کـريم کـي دلمانځـه او لمونـځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله ﷻ فـرمايي: ﴿حَــافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

تـرجمه: پـر (ټولـو) لمونځونـو بـاندي محافظـت وکړی، او (پـه خاصـه توګـه) پـه مينځنـي (مازديګـر لمونـځ بـاندي، او (پـه لمانځـه کـي) الله تـه پـه ويـره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړې، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بې حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اې مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړئ، په رښتيا سره چې الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندې معين او ټاکلی وخت کې فرض دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جلاله دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله جلاله فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلاَةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ۵۹]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله جلاله په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهګارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پرينبودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ۴۲-۴۳]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړی نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړی، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي -چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طريقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړيده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شیانو سره کیږي:

لومړی: غُسل (ځان مینځل):

چي دجنابت*، حیض، او نفاس نه وروسته کیږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او ویښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نیت ومینځي*.

دوهم: اودس کول:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فـــرمایي: ﴿یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّـــلاةِ فاغْسِـــلُواْ وُجُوهَكُـــمْ وَأَیْدِیَكُـــمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَینِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومـنانو کلـه چي لمانځه ته دولاړیدلو (نیت او اراده) وکړی، نـو خـپل مخونـه، او لاسونه تـر څنګلو* پـوري ومینځـئ، او پـر خـپلو سـرونو بـاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلې پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پورې (ومینځئ).

نو دا مبارك ایت په هغو شیانو مشتمل دی دکومو چې مراعات په اودس کولو کې واجب دی، او هغه شیان دادي:

۱- دمخ مینځل دخولې او پوزې ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پورې دلاسونو مینځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پورې دپښو مینځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چې له مردارۍ او نجاست (ګندګۍ) نه لکه: تشې بولې*، ډکې بولې* او نورو نجاستونو (ګندګیو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړیدي، یو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت یا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته یي تیمم وهل روا کړیدی. (دتیمم طریقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (كه مو چیري اودس یا غسل کولو ته ضرورت شو) او بیا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسې واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مې پيدا نکړې، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کې داسې ولغړيدم* لکه څنګه چې يو حيوان لغړي (او بيا مې لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مې ورته بيان کړه، نو ويې فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چې لاسونه دې داسې په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يې لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يې په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پــنځه لمونځونــه فــرض کړيــدي، او هغــه: دســهار، غرمي، مازديګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعــته دی، او وخـت يــي له دوهمــي سپيدي* (هغـه پـراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلور رکعــته دی، او وخـت يـي دآسمان له مينځ نـه دلمر له زوال څخه شروع بيا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديګر لمونځ:

او هغـه څلور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه وتلو نـه شـروع کـيږي تـر هغـه پـوري چـي دهـر شـی سيوری دوه برابره شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال پـه وخـت کـي وي، او دضـرورت وخـت يـي دلمـر تـر لويدلو پوري دی.

۴- دمابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يي دلمر لويدلو* نه تر سره شفق* ورکيدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغـه څـور رکعـته دی، وخـت يي دمابنام دوخت لـه ختمـيدلو نـه وروسته بيا دشپي تر دريمي حصي او يا اولي نيمايي حصې پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

١- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

٢- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

٣- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُــبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»[۱]، او کـه وغـواړي دا دوعا دي ووايـي: «اللّٰهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللّٰهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللّٰهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»[۲].

۴- بـيـا بـه وايـي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»[۳]، او بـيـا بـه «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاکي سره يادوم او ستا پوره ستاينه کوم، او مبارك دی نوم ستا، او اوچت دی شان او شوکت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والی راولې، لکه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والی راوستی دی، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك کړې لکه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره وويڅې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَـــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾[١]، او لـدي وروسته به «آمين» وايي.

۵- بـيا بـه له قـرآن كـريم نـه هغـه سـورت او يـا هغه آيـتونه لولـي چي پـه ياد يي وي او ورته اسانه وي، لكه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُـــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكى دى شروع كوم.

(١) تـرجمه: ټولـي غـوره سـتاينې يـواځـې الله تعـالى لـره دي چـې دټـول عـالم پـالونكى دى. ډيـر زيـات مهربـان او پـوره رحـم لـرونكى دى. دجزاء دورځې خـاوند دى. يـواځې سـتا عبـادت كـوو او يـواځـې لـه تـا څخـه مرسـته غـواړو. مونـږ تـه سمه لـياره وښيـنه. دهغـو كسـانو لـياره چـې تـا پـر هغـوى بـاندې انعـام كـړى دى، نـه دهغـو كسـانو لـياره چـې ورباندې غضب كړې شوى، او نه دګمراهانو لـياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[۱]، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[۲] په ويلو سره ركوع كوي، پداسې حال كې چې ملا* به يې سيده او برابره وي، او لاسونه به يې پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[۳] به وايي، او درې ځلې* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[۴] په ويلو سره له

---

(۱) ترجمه: كله چې دالله مرسته او برياليتوب رارسيږي. او وويني چې خلك جوپې جوپې د الله په دين كې ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكۍ ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چې هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(۲) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(۳) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چې د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازي ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(۱) وایي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وایي.

۸- بیا به د «الله أکبر» په ویلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متان* (یا ځنګلي) به یي له بغلونو څخه، او ورنونه* به یي له لینګو* څخه لیري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(۱) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره تهوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُبحانَ ربيَ الأعلى»(۱) به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او ښي* پښه به دَرَوي*، او لاسونه به پر ورنونو او ځنګنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»(۲) به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړی سجده وکړه،

---

(۱) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را ته راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډَوَل سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت وروسته وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يې په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی* وو، بيا به «التَّحِـيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَينا وَعَلَى عِبادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (۱) ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـته به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّـــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِـــيدٌ»[١] ووایـــي، او له څلورو شیانو څخه به پناه غـواړي او داسي به وایـــي: «اللّٰهُــــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نیکو بندګانو، زه شاهدي ورکوم چي بیله الله نه بل د عبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(١) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره ته ستایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل وعیال باندي، لکه څنګه چي دي برکت نازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَـــذَابِ جَهَــنَّمَ، وَمِـــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَـــاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[۱]، او بیا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـیا او اخرت دخیر غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعـاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارو کي ویل کیږي.

بـیا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[۲] ویلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بیا به په «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ویلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتیز وي لکه دماښام لمونځ، او یـا څلـور رکعتـیز وي لکـه دغرمـي، مازدیګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړی ناســتي له

(۱) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسیح دجال د فتني د شر څخه.

(۲) ترجمه: سلام (سلامتیا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحيات..» نه وروسته به «الله اکبر» ووايي او وبه دريږي، او بيا به «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنګه چي يي په اولو دوو رکعتونو کي وکړه، بيا به په همدا ډول سره څلورم رکعت کوي، ليکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» په شکل کښيني، او هغه داده چي ښي پښه ودَرَوي، او چپه پښه به تر هغه لاندي کښيږدي، او کوناټي به پر ځمکه کښيږدي، او بيا به «التحيات..» ووايي، دمابنام په دريم رکعت کي، او دغرمي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم رکعت کي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «اللهمَّ صَلِّ..» وايي، او که وغواړي نو دوعا دي وکړي، او بيا به ښي او چپ طرف ته سلام وګرځوي لکه څرنګه چي مخکي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دی چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په ربنتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړی دی).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه وای، پيغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولای. او الله ﷻ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسې کار نشته چې دمسلمانانو په مینځ کې دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کې مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چې په هغې کې دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیرې په مسجدونو کې راغونډیږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چې په خطبه کې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونیز (هفته وار) درس دی چي خطیب دهغي پواسطې سره اوریدونکي دالله ﷻ توحید ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پیغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يي په زړونو کي بیا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانځه) ته ورودانګی*، او پلورل* (او پیرودل)* پریږدی، دا ستاسو لپاره ډیره غوره ده که تاسو پوهیدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــي خــواره* شــی، او دالله فضــل وغــوارې، او الله پــه ډېـرو يـادوولو سره يـاد کـړی، ژر دی چـي کامـيابه بـه شي.

او دجمعــي لمونــځ پــر هــر مســلمان نــر او ښځــي باندي فـرض دی، کله چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمـبر ﷺ هميشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره يـي ډيـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پيغمـبر ﷺ فرمايـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـــاتِ أَوْ لَيَخْـــتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پريښودلو نه دي خلګ پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيا بـه دغافلانو (ګمراهانو) له جملي نه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله جَلَّ جَلَالُهُ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځای په جَمعه کي اداء کوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره يو ځای راغونديږي، او اِمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمایي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتیا غواړي، او تاسو ته تکلیف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتیا او سهولت دین دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُکلف کوي، او داسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي توانیدلای*، او له دې امله چي په سفر کي هم دمشقت او تکلیف اټکل دی، نو الله ﷻ په هغه کي دوه شیان داسانتیا لپاره روا کړیدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي څلور رکعتیز لمونځ به دوه رکعته کوي، نو که چیري ته مسافر وې نو دغرمي، مازدیګر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتې کيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوښوي لکه څنګه چي دګران حکمونو (عزيمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتۍ*، ريل ګاډی، ځارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه به يوځای کوي، او همدا رنګه دماښام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونه به يوځای کوي، او ددوارو لمونځونو وخت به يو کوي، خو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء کيږي، لومړی به د غرمي لمونځ کوي بيا به وروسته سمدستي* دمازديګر لمونځ کوي، يا اول دماښام لمونځ او وروسته به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو يوځای والی يوازي* او يوازي دغرمي او مازديګر، او دماښام او ماسخوتن په مينځ کي وي، مثلاً دسهار او غرمي، يا دمازديګر او ماښام لمونځونه يوځای کيدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(١)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ الله»، «الْحَمْدُ لله»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَـهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستايني او لويي ښبنتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوک منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[۱] وايي.

او (بيا به) آيت الکرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل وايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[۲].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(۱) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(۲) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي* لپاره سنت دي -که چیري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أُمّ المومنین أُمّ حبیبه رَمْلَه بنت أبي سفیان ﷺ نه روایت دی وایي: دپیغمبر ﷺ نه مي واوریدل چي فرمایي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم یُصَلّي لله في كُلّ یَوْمٍ ثنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَیْرَ الْفَریضَة إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَیْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُني لَهُ بَیْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هیڅ یو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي دفرضو څخه پرته دوولس رکعته بیله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجې داختلاف په صورت کې يوه معنى لرونکي کلمات چې په کتاب کې راغلي دي

کلمه	معنى
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهميت
اندامونه	اعضاء
اهميت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسيدلی
بجلکه	ښنګرى، دپښې ګيټې
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شامليدل
بيل	جلا، جدا
پښې	سپې
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پيرودل	رانيول، اخيستل
تدبير	تنظيم، پالنه
تدبير	اداره، پالنه، کنترول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویروَل، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، ټکې، ټوټکې
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کیفیت
څنګل	لیچه، مټ
خلګ	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نيغ نيول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دويم
ډکي بولي	غُل، غتې بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونياز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثير
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساري	مثل، مانند، همتا، شبيه
سپيدې	دسهار رڼايي، دسبا کيدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبي	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك یا څیز چي خلګ یي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ملا	شا
مُهر	ټاپه
موټر	ګاډی
موندل	پیدا کول
مینځي	پریولي، پریمینځي
وردانګل	ورغځستل، منډه وهل
وُرغوی	دلاس تلی
ورون	پتون، ښانګه
وسعه	قدرت، توان
وګښل	وبلل
وینښتان	وریښتان
یو برابر	یو چند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سريزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:...................... ۱۶
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت يي ولري: ۱۷
دلمانځه اهميت* ۱۸
طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تيمم وهل.. ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طريقه.............................. ۳۲
د جماعت* لمونځ...................................... ۴۳
دجُمعې لمونځ.. ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):...................... ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ٥٢
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)...................... ٥٥
دمؤلف لنډه پيژندنه.. ٥٧
دلهجې داختلاف په صورت کي يوه معنى لرونکي
کلمات.. ٥٨
چي په کتاب کي راغلي دي.................................. ٥٨
دموضوعاتو فهرست.. ٦٣

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library